

MANIFEST

ZA ZLEPŠENÍ IMPLEMENTACE KOMUNITNĚ VEDENÉHO MÍSTNÍHO ROZVOJE (CLLD)

Národní síť Místních akčních skupin České republiky, z.s. (NS MAS) jako střešní organizace sdružující 167 místních akčních skupin (MAS), tvořených venkovskými obcemi, neziskovými organizacemi a podnikatelskými subjekty, vyzývá Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) jako koordinátora implementace Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) a řídicí orgány jednotlivých operačních programů, jmenovitě:

- MMR jako řídicí orgán Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) a Centra pro regionální rozvoj (CRR) jako zprostředkující subjekt,
- Ministerstva zemědělství (MZe) jako řídicího orgánu Programu rozvoje venkova (PRV) a Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) jako platební agentury,
- Ministerstva životního prostředí (MŽP) jako řídicí orgánu Operačního programu životního prostředí (OPŽP) a Agentury ochrany přírody a krajiny (AOPK) jako zprostředkující subjekt,
- Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) jako řídicí orgán Operačního programu zaměstnanost (OPZ),

k přijetí veškerých opatření k zajištění hladké implementace Komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD) v České republice (ČR), zejména v těchto oblastech:

1) ÚSPĚŠNÉ DOKONČENÍ HODNOCENÍ STRATEGIÍ CLLD

Proces hodnocení Strategií CLLD stále vykazuje značné zpoždění. Ze 179 MAS zbývá dokončit hodnocení 32 strategií, z toho 24 bylo předloženo v prvních dvou výzvách.

6. Národní stálá konference (NSK) přijala usnesení č. 14/2017 požadující urychlení hodnocení Strategií CLLD předložených v 1. a 2. výzvě, které však není dostatečně naplňováno. Ukončení administrace některých Strategií CLLD je vnímáno jako sporné nebo nedostatečně zdůvodněné. Poslední 2 ukončené strategie navíc již z důvodu uzavření 3. výzvy nemohou být v tuto chvíli znovu předloženy k hodnocení, tak jako strategie dříve ukončených MAS. S ohledem na zajištění rovného přístupu požadujeme vyhlášení 4. výzvy pro příjem Strategií CLLD s uzávěrkou min. 1 týden po ukončení administrace všech Strategií CLLD z 1. a 2. výzvy.

STAV K 1. 9. 2017	1. výzva 1. 8. 2015 – 31. 3. 2016	2. výzva 11. 5. 2016 – 31. 12. 2016	3. výzva 17. 5. 2017 – 31. 7. 2017
Zaregistrováno celkem	165	36	8
z toho ukončeno ve FNaP	15	2	0
ukončeno ve VH	11	0	0
staženo žadatelem	4	0	0
schváleno	128	17	0
Zbývá zhodnotit	7	17	8
z toho nedodrženy lhůty MPIN	7	min. 11	min. 3
relevantní usnesení NSK	min. 3	min. 2	-

Jsme si přitom vědomi, že Nařízení EK č. 1303/2013, čl. 33, odst. 4 ukládá členským státům ukončit výběr Strategií CLLD do 31. 12. 2017 a domníváme se, že hodnocení všech Strategií CLLD, vč. případné 4. výzvy, lze ukončit do tohoto termínu.

V souladu s usnesením NSK č. 14/2017 požadujeme urychlené dokončení hodnocení Strategií CLLD podaných v 1. výzvě a naplnění tohoto usnesení ve vztahu ke Strategiím CLLD podaným ve 2. výzvě (tj. do 31. 10. 2017). Současně požadujeme vyhlášení 4. výzvy do doby, než bude ukončeno hodnocení všech Strategií podaných v 1. a 2. výzvě.

2) NASTAVENÍ PODMÍNEK PRO HLADKOU IMPLEMENTACI STRATEGIÍ CLLD

a) Finanční milníky

Jednotlivé MAS v rámci nastavování finančního plánu naplňování své Strategie CLLD musí zajistit naplňování finančních milníků, které ji zavazují vyčerpat (tj. podat žádosti o platbu) 27,17% alokace IROP a zazávkovat (tj. vybrat a schválit projekty) 50% alokace PRV do 31. 10. 2018. S ohledem na významné zpoždění při vyhodnocování Strategií CLLD a následné schvalování interních postupů, preferenčních kritérií a Výzev MAS v těchto dvou programech je splnění obou finančních milníků u většiny MAS nereálné. MAS jsou nuceny ve snaze alespoň se přiblížit hodnotám milníků preferovat projekty, které zcela neodpovídají cílům a smyslu jejich strategie, ale mají rozhodující potenciál významně přispět k naplnění milníků. Řídící orgán (ŘO) IROP ani ŘO PRV zatím nezveřejnily algoritmus, popisující dopad nesplnění finančních milníků, jednotlivé MAS se tak obávají ztráty finanční alokace. K tomuto bodu již bylo dne 6. 10. 2016 přijato usnesení NSK č. 31/2016, kde v části II. NSK vyzývá ŘO k zohlednění zpoždění hodnocení Strategií CLLD při vyhodnocování plnění finančních plánů a milníků k 31. 10. 2018 ze strany jednotlivých MAS. Toto usnesení zatím nebylo naplněno.

ŘO IROP na Monitorovacím výboru 8. 6. 2017 navrhnul Evropské komisi (EK) snížení hodnot finančních milníků pro CLLD v Programovém dokumentu na cca polovinu, nicméně i tato hodnota bude těžko dosažitelná.

Opakovaně požadujeme zrušení nebo zásadní snížení hodnot finančních milníků pro CLLD v IROP a PRV, případně posun termínu jejich naplnění min. o 1 rok a zveřejnění postupu vyhodnocování naplňování těchto milníků, resp. dopad případného nenaplnění těchto milníků.

b) Indikátor pracovních míst v PRV

MAS mají povinně naplnit počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektů podpořených z PRV – na každých 200 000 EUR alokace by mělo být vytvořeno alespoň jedno pracovní místo. S ohledem na aktuální vývoj na trhu práce jsou hodnoty původně stanovené MZe jen stěží naplnitelné.

Požadujeme přehodnocení hodnot povinných indikátorů na vytvoření pracovních míst v PRV s ohledem na aktuální vývoj na trhu práce.

c) Změny Strategií CLLD

Funkcionalita Monitorovacího systému 2014+ (MS2014+) na provádění změn Strategií CLLD byla zprovozněna teprve koncem června t.r. Systém stále vykazuje jisté nedostatky, ohledně hlášení změn zůstává zatím nezodpovězena řada otázek. Dle Metodického pokynu pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014-2020 (MPIN) mají všechny MAS hlásit případné změny finančního plánu vždy k 15. 11., což lze mezi roky 2017 a 2018 očekávat u všech MAS – tento způsob je ale administrativně značně náročný.

Požadujeme zjednodušení a vyjasnění postupů pro hlášení změn Strategií CLLD.

d) Střednědobá evaluace

Nositelé integrovaných nástrojů, tedy i MAS, jsou dle MPIN povinni provést střednědobou evaluaci (mid-term) a plnění integrované strategie s údaji platnými k 31. 12. 2017. MAS jsou povinny zohlednit požadavky Ministerstva pro místní rozvoj, odboru regionální politiky (MMR-ORP) ohledně kvality evaluačních výstupů, používaných evaluačních metod a technik sběru údajů. Tyto požadavky bohužel nebyly dosud MAS oznámeny. MAS se také obávají, že další požadavky budou vzneseny ze strany jednotlivých ŘO.

Požadujeme co nejdříve, v diskusi s NS MAS, stanovit a zveřejnit požadavky na mid-term evaluaci Strategií CLLD.

3) ÚPRAVY OBLASTÍ PODPORY CLLD V RÁMCI REVIZÍ PROGRAMOVÝCH DOKUMENTŮ

5. Národní stálá konference konaná dne 6. 10. 2016 přijala usnesení č. 30/2016, kde v části II. vyzývá ŘO ke zohlednění specifik venkovských oblastí a respektování potřeb MAS při nastavování konkrétních podmínek pro podporované aktivity. Toto usnesení zatím není zcela naplněno.

a) Rozšíření oblastí podpory v OPŽP

Na základě jednání mezi NS MAS, MŽP a AOPK byly navrženy konkrétní aktivity pro tematické rozšíření metody CLLD v rámci OPŽP, které zároveň umožní zapojení dalších MAS do implementace OPŽP. V současnosti probíhají jednání o konkrétním nastavení podmínek.

Požadujeme nastavení co nejjednoduššího systému úprav Strategii CLLD ve smyslu přidání nového programového rámce OPŽP, případně rozšíření podporovaných aktivit a opatření v rámci již existujícího programového rámce OPŽP, za předpokladu návaznosti na již dříve zpracovanou analytickou část, případně na závěry střednědobého hodnocení.

b) Provenkovské nastavení CLLD v IROP

IROP přispívá na CLLD částkou přes 8 mld. Kč, což je největší finanční podíl ze všech programů, které využívají CLLD. Podstatou programu jsou zejména infrastrukturní investiční projekty. Podmínky nastavené pro centrální výzvy jsou zaměřeny spíše na větší projekty a neodpovídají zcela specifickým venkovských oblastí. Očekávané zmírnění nebo zrušení některých podmínek pro CLLD, jak bylo avizováno při přípravě strategií, není dostačující. Řada návrhů na úpravy předložených NS MAS vč. návrhů na úpravu znění Programového dokumentu byla zamítnuta. Dílčí úpravy byly zatím akceptovány pouze u opatření na integrovaný záchranný systém.

Administrativní náročnost, mj. např. požadovaný rozsah Studie proveditelnosti, neodpovídá menšímu rozsahu projektů, které budou administrovány prostřednictvím CLLD. V této souvislosti upozorňujeme na jedno z úvodních ustanovení Nařízení EK č. 1303/2013 odst. 43 – cit: *"S cílem zajistit přiměřená kontrolní opatření a zachovat přidanou hodnotu finančních nástrojů by zamýšlení koneční příjemci neměli být odrazováni nadměrnou administrativní zátěží"*.

Opakovaně požadujeme, v souladu s usnesením NSK č. 30/2016, část II, zohlednění specifik venkovských oblastí při úpravě nastavení Specifických pravidel pro Výzvy ŘO v IROP na základě konkrétních návrhů předložených Pracovní skupinou LEADER při NS MAS a odstranění nadměrné administrativní zátěže.

c) Znovuzavedení podpory drobné občanské vybavenosti v rámci PRV

MZe se na základě dohody s MMR rozhodlo v PRV pro období 2014-2020 neimplementovat opatření na podporu služeb a obnovy vesnic (čl. 20 Nařízení 1305/2013) s tím, že tyto aktivity převezme IROP. K tomu však došlo pouze částečně (resp. okrajově), tudíž většina témat není podporována žádným způsobem. Jedná se např. o drobnou infrastrukturu, úpravy veřejných prostranství v centru obcí, zázemí pro kulturní a spolkovou činnost, vzdělávání, sport a volnočasové aktivity, budovy veřejné správy, stezky, kulturní objekty a prvky, historické parky, zahrady a aleje, místní muzea a expozice apod.

NS MAS, s podporou dalších územních partnerů, se dlouhodobě snaží o navrácení čl. 20 alespoň do PRV alespoň v rámci CLLD. Současně navrhuje využít některého ze zjednodušených přístupů doporučených EK jako např. deštníkové projekty či metody zjednodušeného vykazování.

Vůle k zahájení diskuse o tomto rozšíření byla několikrát prezentována vedením MZe na neformální úrovni, nicméně dosud nebyly podniknuty žádné konkrétní oficiální kroky.

Konkrétní návrh k implementaci článku 20 byl ze strany NS MAS předložen 9. 6. 2017.

Požadujeme zahájení oficiálních jednání o implementaci čl. 20 v PRV prostřednictvím CLLD a následné zpracování návrhu na změnu Programového dokumentu PRV.

d) Zapojení dalších zdrojů

Metodu CLLD začínají úspěšně využívat také některé kraje pro distribuci vlastních grantových prostředků na podporu místních projektů v souladu se Strategiemi CLLD jednotlivých MAS. Malé grantové programy MAS jsou již několik let podporovány např. Plzeňským krajem, nově zavádí distribuci finančních prostředků prostřednictvím MAS u některých dotačních programů také Pardubický kraj.

Doporučujeme vyhodnotit pilotní iniciativy krajů na distribuci vlastních dotačních programů prostřednictvím MAS a případně doporučit tento přístup také ostatním krajům v ČR.

4) ZAJIŠTĚNÍ REŽIJNÍCH NÁKLADŮ MAS A MOŽNOSTI VÝMĚNY ZKUŠENOSTÍ

a) Režijní náklady MAS

Specifická pravidla IROP 4.2 upravující podmínky pro čerpání režijních nákladů MAS a následně postupy uplatňované CRR vytvářejí řadu administrativních překážek k hladkému čerpání a vykazování režijních nákladů MAS spojených s přípravou a administrací Výzev MAS a animačními aktivitami, které představují velmi významný prvek metody LEADER/CLLD. MAS vynakládají značné množství času svých pracovníků k dokladování svých režijních nákladů a komunikaci s CRR. Jsou zde značné rezervy v možnostech nastavení jednodušších procedur vč. využití metod zjednodušeného vykazování a sjednocení požadavků účetních nároků IROP s dlouhodobými specifickými požadavky daňové správy na neziskové organizace.

Požadujeme maximální zjednodušení všech postupů pro administraci režijních nákladů MAS v IROP 4.2.

b) Projekty spolupráce MAS

Alokace na projekty spolupráce mezi MAS na národní či mezinárodní úrovni tvoří průměrně 1 mil. Kč na MAS. Většina MAS chce tuto alokaci využít k realizaci 2-3 projektů. ŘO PRV se přesto snaží možnosti čerpání této alokace omezit výrazně zúženým výčtem způsobilých výdajů a různými limity na jednotlivé položky, což absolutně limituje přípravu projektů spolupráce MAS na národní úrovni a de-facto znemožňuje přípravu mezinárodních projektů spolupráce. Přitom právě spolupráce a síťování jsou jedním ze 7 základních principů LEADER.

Požadujeme zásadní uvolnění pravidel 19.3.1. pro projekty spolupráce MAS tak, aby umožňovala realizaci připravovaných projektů.

c) Umožnění přenosu zkušeností ze zahraničí vč. související výměny

Jedním z principů metody LEADER je i výměna zkušeností. Stávající nastavení specifických pravidel IROP 4.2 a PRV 19.3.1 neumožňuje financovat žádné režijní náklady související se spoluprací, tedy ani náklady na získávání zkušeností v zahraničí např. formou účasti na různých setkáních, konferencích, stážích apod. mimo území ČR. Opakované požadavky NS MAS na zařazení těchto výdajů do IROP 4.2 jsou odmítány s tím, že je možné je financovat z PRV 19.3.1, což je ale zas podmíněno přípravou konkrétního projektu spolupráce.

Opakovaně požadujeme zařazení nákladů na sdílení zkušeností vč. výdajů v zahraničí do IROP 4.2.

5) Monitorovací systém 2014+

Strategie CLLD, stejně jako Výzvy MAS v IROP, OPZ a OPŽP a Žádosti o podporu konečných žadatelů jsou administrovány v MS2014+. Tento systém však vykazuje četné nedostatky, nahodilé chyby a výpadky a jeví se jako značně nespolehlivý a nedůvěryhodný. Systém je uživatelsky nepřívětivý a pro potenciální žadatele je značnou bariérou. MAS jsou vůči svým žadatelům ve velmi nezáviděníhodné pozici, kdy je nutí používat systém, jehož funkčnost nemohou žádným způsobem ovlivnit. Jak MAS, tak koneční žadatelé musí dodržovat různé lhůty a postupy, kterým však často vinou chyb v MS2014+ není možné dostát. V případě výpadku systému není možné administraci projektů řešit alternativním postupem (např. papírově), ale všechny strany vyčkávají obnovení funkčnosti systému, čímž vznikají další neúměrná zpoždění. Krizové řízení této zakázky MMR nepřináší očekávané zlepšení.

Požadujeme zajištění kompetentního a kapacitního helpdesku pro uživatele MS2014+ na všech úrovních a průběžné informování územních partnerů o vypořádání jejich podnětů směřujících k zajištění stabilizace a funkčnosti systému. Doporučujeme zpracovat postupy pro alternativní způsob administrace projektů, který bude nasazen při znemožnění standardních postupů vinou nefunkčnosti systému.